

G. W. F. Hegel: Krásná duše

Krásná duše

Pokud svědomí tone v absolutním sebevědomí, pak žije v úzkosti, aby „neposkvřnilo nádheru svého nitra jednáním“ a stává se „nešťastnou, tak zvanou *krásnou duší*, dohasíná v sobě a mizí jako beztvarý výpar, který se rozplývá ve vzduchu.“

Zlo a odpuštění zlého

Musíme studovat svědomí, pokud jedná. V „řeči o svědomitosti svého jednání“ si je vědomo své všeobecnosti, v *účelu* svého jednání si je vědomo sebe jako zvláštního jedince.

Konflikt svědomitosti s licoměrností

Protiklad vyjádřený v nitru svědomí, když *jedná*, je zároveň navenek nerovností své zvláštní jednotlivosti vůči jiné jednotlivosti. Naproti tomu pro všeobecné vědomí je *jednající* vědomí *zlé* (protože upřednostňuje svou individualitu před univerzální povinností) a navíc *pokrytecké*, protože své jednání prohlašuje za rovnost se sebou, za povinnost a svědomitost.

Musí vyjít najevo, že *jednající* vědomí je bytostně zlé, pokrytectví musí být demaskováno.

Ujišťování o dobrých úmyslech posuzující vědomí nevěří. Pokud by *jednající* vědomí tvrdilo, že jedná v souladu s *vlastním* zákonem a svědomím, pak by se přiznávalo ke zlu, protože vnitřní, vlastní zákony jsou nutně zákony jednotlivosti a libovůle, tedy v rozporu se všeobecností. Skutečné svědomí ale prohlašuje své jednání za uznanou povinnost a obelhává tak sebe i ostatní.

Ale soud všeobecného vědomí se dovolává *vlastních* zákonů právě tak jako se *jednající* vědomí dovolává svých. Všeobecné vědomí vystupuje v protikladu k *jednajícímu* vědomí, tím ztrácí svou univerzalitu a *jednajícímu* vědomí přiznává, že mají oba stejné právo existovat.

Morální soud

Vědomí všeobecná se při souzení nepojímá jako *jednající*, zůstává ve všeobecné myšlence. Povinnost bez činu je však bez jakéhokoliv významu. Obě vědomí jsou *pokrytecká*, *jednající* sobeckým účelem, posuzující absencí jednání.

Posuzování se zaměřuje na zvláštní (sobeckou) stránku jednání. Takovému posuzování nemůže žádné jednání uniknout, neboť povinnost pro povinnost je něco neskutečného.

Posuzující vědomí je také pokrytecké, protože chce, aby jeho nečinné mluvení bylo bráno za „výtečnou skutečnost“. Když se tak činní rovným s jednajícím vědomím, je jím poznáváno jako totožné s ním. Jednající vědomí tuto rovnost vyslovuje a přiznává tím, že je zlé.

Posuzující vědomí přiznání zpočátku neopětuje. Tím se scéna obrací: jednající vědomí se svým přiznáním zřeklo odloučeného bytí pro sebe a ocitá se na straně všeobecná. Posuzující vědomí mlčením naopak rozděluje a tím se staví na stranu určitosti.

Krásná duše, pokud se nevzdá „onoho rezervovaného vědění o krásné duši samé“, je „rozervána k pomatenosti“ bezprostředností rozporu své čisté osoby a nutnosti „odvinit se k bytí a přivrátit se ve skutečnost“.

Odpuštění a smíření

Jednání i vědění jsou pouze momenty celku.

Posuzující, všeobecné vědomí se nazírá v jednajícím vědomí. Odpouští mu tím, že se vzdává sebe-určování souzením a klade se na roveň jednajícímu vědomí, které se právě tak vzdalo pro sebe jsoucího určování jednáním. Vzájemné uznání čistého vědění sebe sama jako všeobecné bytosti a jako jednotlivosti jsoucí v sobě samé je absolutním duchem.

Absolutní duch je jsoucí teprve jako čisté vědění, které je samo sobě protikladem, střídá se se sebou samým. Sebevědomí se uskutečňuje v pohybu protikladu dokonalé niternosti, která se postavila proti sobě. *Jsoucno já* je rozložené ve dvojitost a zároveň zůstává rovné samo sobě.

Shrnutí

Ve svědomí se rozpadá bezprostřední jednota mezi jednotlivým (určitým) a všeobecným. Když svědomí jedná, koná něco určitého, čímž se obrací proti všeobecnosti povinnosti. Posuzující vědomí, *krásná duše*, naopak uznává pouze povinnost a odmítá jednat. Pohybem tohoto protikladu se ve vzájemném uznání oba póly setkávají jako jednota, která je současně dvojitostí. Samotná krásná duše se nemůže uskutečnit.